Risalet Davasının Annesi

Hz. HATİCE

Radîyallahu Anhâ

خَيْرُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ: مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ و آسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ
وخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ و فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ

"Hanımlar âleminin en hayırlıları şunlardır:
İmran'ın kızı Meryem, Müzâhim'in kızı Âsiye,
Hüveylid'in kızı Hatice, Muhammed'in (sas) kızı Fatıma."

(Tirmizî, *Menâkıb*, 130)

"Sen akrabalarını koruyup, gözetirsin. Düşkünlerin elinden tutarsın. İhtiyacı olanların ihtiyaçlarını karşılarsın. Misafirlerine her türlü ikramı yaparsın. Hakkın yanında yer alır, hakkın ikamesi için çalışırsın."

Hz. Hatice (r.anhâ)

(Belâzürî, *Ensâbü'l-Eşrâf*, I, 236)

Adı	Hatice bint Hüveylid
Anlamı	Erken doğan kız çocuğu
Künyesi	Ümmü'l-Kâsım/*Kâsım'ın annesi*
Lakabı	Kübra/*Yüce* ; Tahire/*Temiz*
Baba Adı	Hüveylid b. Esed
Anne Adı	Fatıma bint Zâide
Kabilesi	Esedoğulları/Mekke
Doğum Yeri	Mekke
Doğum Yılı	N. Öncesi, 55/Miladî, 555
İslam'a Girişi	Nübüvvetin ilk günleri
Sohbet Süresi	10 yıl (Vefatına kadar)
Rivayeti	1
Eşi/Eşleri	Ebû Hale/Mâlik b. Nebbaş
	Atık b. Âiz, Resûlullah (sas)
Vefat Yeri	Cennetü'l-Mualla/Mekke
Vefat Yılı	H. Öncesi, 3/ Miladî 620
Vefat Yaşı	65

Risalet Davasının Annesi
Hz. HATİCE
(Radîyallahu Anhâ)

82 İl 82 Sahâbî projesinin 22. durağı olan Ankara'da bizleri bir araya getiren Rabbimize sonsuz hamdler olsun. O'nun (cc) Kutlu Nebi'sine salât ve selam, adına meclis kurulan annelerin annesi Hz. Hatice annemize binlerce selam olsun.

Türkiye'nin 81 ilini ve Kıbrıs Lefkoşe'yi kapsayan bu projenin başkent ayağında, tabir câiz ise eğer saâdet asrının başkenti niteliğinde bir ismi anmanın/anlamanın heyecanı içerisindeyiz. Biliyorsunuz Mekke şehirlerin anası idi, yani Ümmü'l-Kurâ idi. Dünyanın her yönden merkezi olan o şehirde son peygamber olarak gönderilen Efendimiz (sas), söz söylemeye başladı. Hz. Hatice validemiz ise şehirlerin anası olan o kentte, tüm risalet davası mensuplarına analık yapan, bağrını, sinesini o zorlu dönemin Müslümanlarına açan ve o büyük iman davasını zor zamanlarda şefkatli kollarının arasında besleyen bir isimdi.

Bundan dolayı Hz. Hatice demek, bu sınırlı satırlar içerisinde onu anlamaya/anlatmaya çalışmak çok da kolay değildir.

Öyle Biri İle Karşı Karşıyayız Ki

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki o, Hz. Peygamber'den (sas) sonra ilk kez varlık âleminin semasına *La İlahe illallah Muhammedün Resûlullah* kelimeyi tayyibesini duyurandır.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, Hz. Peygamber (sas) ile birlikte ilk kez imandan sonra en büyük hakikat olan namaz için Dergâh-ı Ehadîyet'e yönelendir.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, Hz. Peygamber'in (sas) ilk eşi ve yoldaşı olma şerefine nail olandır.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, Hz. Peygamber (sas) ile on beş yıl nübüvvetten önce, on yıl da nübüvvetten sonra olmak üzere tam yirmi beş yıl aynı yastığa baş koyandır.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, Hz. Peygamber'in (sas) evine ikisi erkek, dördü kız tam altı tane evlat hediye edendir. Biliyorsunuz, Hz. Peygamber'in evine çocuk doğuran Hz. Hatice dışında bir de Mariye validemiz vardır ki[1] o da İbrahim'i o eve hediye etmiştir.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, Hz. Peygamber'in (sas) Ehl-i Beyt'inin kökü olan Hz. Fâtıma'yı doğuran ve Hz. Ali'ye ise annelik edendir.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, tüm varlığım, malını, mülkünü, sermayesini Allah (cc) yolunda feda etmekten bir an geri durmayandır.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, Hz. Peygamber'in (sas) lisanı ile ilk olarak cennetle müjdelenen, [2] ondan sonra da defaatle müjdelenen,[3] Cebrail'i (as) gören, Allah tarafından gönderilen selama muhatap olan bahtiyar bir İslâm hanımıdır. [4]

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, Câhiliyenin zifiri karanlığında kirlenmeden, Meryem misali pak ve temiz kalan, bu özelliği ile de *Tahire* ismini kazanan bir annemizdir.

---

[1] Mariye validemiz hakkında daha fazla bilgi edinmek için bkz. Muhammed Emin Yıldırım, *Hz. Peygamber'in (sas) Albümü*, s. 124.

[2] Buhârî, *Menâkıbü'l-Ensâr*, 20.

[3] Müslim, *Fezâilüs's-Sahâbe*, 72; Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 9/223.

[4] İbn Abdilberr, *el-İstiâb*, IV, 381.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, Firavunları çok olan bir beldenin Asiyece imanını muhafaza ettirerek, şirke bulaşmadan vahye ulaşarak İslâm'ın *Kübrası* olan biridir.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, on yıl nübüvvetin ve risaletin davasına bir ana gibi sahip çıkarak, varlığını davasına adayan bir anamızdır.

Öyle biri ile karşı karşıyayız ki O, hanımlar âleminin sultanı olan Hz. Hatice validemizdir ve daha neler nelerdir...

Böyle vasıflara haiz bir İslâm'ın hanımı nasıl anlatılır, nasıl anlaşılır? Öyle kolay mı Hz. Hatice deyip de bu işin hakkını verebilmek...

Hayat Defterinin Sayfalarını Aralarken

Hz. Hatice annemizin hayatının her safhası hayran olunacak bir hayattır. Onun doğumundan başlayarak 37 yıl süren hayat serüveni anlatılmaya gerçekten değerdir. Bu süre zarfından iki evlilik yapan, bu evliliklerden iki erkek, bir kız çocuğu sahibi olan, karanlık ve kirli bir zaman diliminde yaşamasına rağmen, ticaretle uğraşan ama buna rağmen *tahire/pak ve ceyyide/iyi* diye isimlendirilen [5] o hayatı, gerçekten anlatılmaya ve anlaşılmaya değerdir.

37 yaşında dul kalan, 3 yıl boyunca onunla evlenmek için onlarcasının evinin yolunu aşındırmalarına rağmen hepsine yok diyen, kader planında Efendimiz (sas) için hazırlanan; hangi sürecin onu Efendimiz'e (sas) yaklaştırdığını aktaran o sayfalar gerçekten anlatılmaya ve anlaşılmaya değerdir. Hatırlanacağı üzere, Hatice annemiz dul kalınca, onunla hem Ebû Cehil hem de Ebû Süfyan evlenmek istemiş, ona teklifte bulunulmuş, annemiz ise o teklifleri kabul etmemiş, sonra Efendimiz'i (sas) kabul etmiş, onu kabul etmesi de onların Efendimiz'e (sas) ve getirdiği mesajlara karşı onların düşmanlıklarını ziyadeleştirmiştir. [6]

[5] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 32,40.
[6] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 30-31.

Hz. Hatice 40 yaşında, Efendimiz (sas) 25 yaşında Nefise bint Münye isimli hanımın vesilesi ile evlenmeleri, gerek yapılan hazırlıklar, gerek düğün günleri, gerek o günlerde Hatice annemizin vesilesi ile düğüne tabir câiz ise şeref konuğu olarak davet edilen Efendimiz'in (sas) süt annesi Halime validemizin gelişi, Hz. Ebû Bekir'in bu düğünde Efendimiz'e (sas) nasıl yardımcı oluşu, anlatılmaya ve anlaşılmaya değerdir. [7]

Hele hele Hatice annemiz ile Efendimiz (sas) arasında başlayan ve gerçekten ikinci bir örneği olmayan, ilk gün başlayıp tam 25 yıl süren evlilikte hiç azalmadan devam eden o sevgi bağı, anlatılmaya ve anlaşılmaya değerdir. Düşünebiliyor musunuz; 25 yıl Efendimiz'in (sas) hayatına Hatice validemiz varken başka bir hanım girmedi. O günler çok normal bir şey ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, onuncu evlilik... İslâm o günün insanına Nisa Sûresindeki ayeti nazil ettiği zaman [8] o günün erkekleri sevinmediler bilakis üzüldüler, devrin sosyal yapısını bilmeden insanlar ileri geri konuşuyorlar, ama o coğrafyayı tanıdığınızda meseleleri daha iyi anlıyorsunuz. O günün dünyasındaki erkekler gelen ayete üzüldüler,[9] çünkü gelen ayet, dört hanımla evlenin demiyordu, dörde kadar ancak evlenebilirsiniz diyordu. Yani bu nikâh sayısına bir sınır getiriyor, adaletin sağlanması açısından da tek eşliliği öneriyordu. Çok eşlilik yaygın bir gelenek olduğu için evliliklerinin 5. veya 6. senesinde Hatice annemiz yine Nefise bint Münye üzerinden: "Eğer Muhammed başka bir hanımla daha evlenmek istiyorsa evlenebilir" dediğinde Efendimiz'den (sas) gelen cevap: "**Haticem ile beraber başka bir kadın mı? Asla!**" oluyordu. [10]

Evliliğin İlk Günlerinden Bir Hatıra

Tarihi kaynaklar evliliğin ilk günlerinde amca Ebû Talib'in bir endişesini bize aktarırlar. Endişesinin kaynağı ise şu idi: O kendi kendine diyordu ki: "Yeğenim Muhammed, oldukça hassas bir insandır. Hatice ise zengin büyük

[7] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 62.
[8] Nisâ 4/3.
[9] Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, VII, 182-184.
[10] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 72.

bir servetin sahibidir. Ya Hatice bu zenginliğin verdiği üstünlük ile yeğenimi ezerse, ona itaat etmeyip, onu üzerse ben ne yaparım." Bu düşüncelerden emin olmak için bir gün hizmetlisi Neb'a isimli bir hanımı, Hatice'nin evine göndermek istedi. Neb'a'ya dedi ki: "Hatice'nin evine git ve karı- koca arasındaki ilişkilerinin nasıl olduğuna iyice bak ve gel bana, bunu haber ver." Neb'a denileni yaptı eve gitti ve biraz da gizlice Hatice ile Muhammed arasındaki ilişkinin nasıl olduğunu gözlemlemeye başladı. Neb'a, onları izledikçe hayran oluyor, böyle bir karı- koca ilişkisine şimdiye kadar hiç şahit olmadığını itiraf ediyordu. Öyle ki Hatice validemiz her konuşmaya başlayınca; "Anam, babam sana feda olsun" diye başlıyor, evde Efendimiz'in (sas) bir dediğini iki etmiyor, kendi elleri ile ona hizmet ediyordu. Efendimiz (sas) ise elinden geldiğince ona ev işlerinde yardım ediyor, büyük bir aşk ve muhabbet ile hanımı ile konuşuyordu. Neb'a gördüklerini yaşlı amca Ebû Talib'e anlatınca, Ebû Talib gözyaşlarına boğuluyor, bir taraftan ağlarken, diğer taraftan da şükürler ediyordu. [11]

Efendimiz'in (sas) Hatice Annemize Karşı Sevgisi

Onların o muhabbeti Hatice annemizin vefat etmesi ile de bitmiyordu. Biliyorsunuz Hatice annemiz vefat ettiğinde Efendimiz (sas) 50 yaşlarında idi. İki yıl dul kalacaktı Efendimiz, sonra Sevde validemiz ile evlenecek, Aişe annemiz ile de nişanlanacaktı.[12] Medine'ye hicret ettikten sonra da o haneye birçok hanım daha girecekti. Güzellikleri ile ahlakları ile soylarının asilliklerı ile dinlerine olan düşkünlükleri ile her annemiz gerçekten çok farklıdır. Ancak o haneye kim girerse girsin, Hatice validemiz yine unutulmayacak, adı hep anılacak, her daim Efendimiz (sas) tarafından hayırla yâd edilecekti. Tabi bu hal başta Aişe annemiz olmak üzere diğer annelerimiz haklı olarak kıskandıracaktı. [13] Ancak Efendimiz (sas) ne onları kıskandırmak için ne de onları kızdırmak için o sözleri söylemeyecekti. Efendimiz'in (sas) derdi kendisine çok vefalı olan eşine karşı, vefa üzere davranmak ve onun değer ve kıymetini âleme duyurmaktı.

[11] Muhammed Abduh Yemânî, *Ümmü'l-Mü'minin*, s. 68.
[12] İbn Sa'd, *Tabakât*, X, 58; Muhammed Emin Yıldırım, *Hz. Peygamber'in (sas) Albümü*, s. 102, 103.
[13] Buhârî, *Menâkıbü'l-Ensâr*, 19,21.

Bedir'den Bir Anı

Allah Resûlü (sas) zorlu Mekke yıllarının ardından Medine'ye hicret etmiş; hicretin üzerinden iki yıl geçtikten sonra da iman ile inkârın ilk karşılaşması için Bedir'e gelmişti. Bedir savaşı, imanın galibiyeti ile neticelenmiş, Müslümanlar karşı taraftan yetmiş kişiyi öldürmüş, yetmiş de esir almışlardı. Esirler arasında Peygamber'in damadı, Zeyneb validemizin iman etmemiş kocası Ebu'l-Âs da vardı. Zeyneb eşini kurtarmak için düğün günü annesi Hatice'nin kendi boynundan çıkarıp, kızının boynuna taktığı gerdanlığı fidye olarak babasına göndermişti. Gelen elçi elindeki gerdanlığı Allah Resûlü'nün (sas) önüne bırakır bırakmaz, Efendimiz (sas) bir anda onlarca sene öncesine gider ve Hatice'nin iklimine yeniden dâhil olur, gözleri dolar ve: **"Bu Hatice'min gerdanlığı!"** diye haykırır. Sahâbe de gözyaşlarına boğulmuştur. Onlar da üzülmekte, gelen gerdanlığın Efendimiz'e (sas) bazı hatıraları hatırlatmasına hüzünlenmektedirler. Efendimiz, yaşlı gözlerle: **"Bu gerdanlığı Zeyneb'ime geri gönderseniz, eşini de salıverseniz olmaz mı?"** diyecekti. Sahâbe bu talebe nasıl yok diye bilirlerdi ki hemen lebbeyk denilecek ve istenen şey yerine getirilecekti. .[14]

Sahâbe orada da Efendimiz'in (sas) Hz. Hatice'ye duyduğu aşkın boyutuna bir kez daha şahit olmuşlardı. Ne aşktı bu ya Rabbi! İlk günkü gibi taze ve diriydi.

Vefatının Ardından Vefa!

Hz. Hatice'nin vefatının üzerinden tam on bir yıl geçmişti. Daha dün kovulup yurtlarından çıkarılan Müslümanlar, şimdi zorla çıkarıldıkları beldeyi fethetmek için Mekke'nin kapılarına dayanmışlardı. Allah Resûlü (sas) on bin askerle Kâbe'ye doğru yürüyordu. Bir anda Efendimiz (sas) ordudan ayrılarak Hacûn Kabristanlığı'na yöneldi. Gitti, oturdu Hatice'sinin kabri başına, gözlerinde yaş, dudaklarında dua ve istiğfar orada bir müddet durdu. Sahâbe orada da o aşka hayran olmuş, onlar da Efendimizle beraber gözyaşları dökmüşlerdi. Sahâbe sormuş: "Ya Resûlullah! Mekke'de evinizde

[14] İbn Hişâm, *es-Sîre,* II, 308; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* VI, 276.

mi kalacaksınız?" Efendimiz (sas) demişti ki: **"Akîl bize ev mi bıraktı?"** [15] O halde çadırınızı nereye kuralım? Cevap hazır: **"Hatice'min karşısına?"** [16]

Mekke fethedilmiş, Kâbe putlardan temizlenmiş; Bilâl, Mekke'nin semalarına artık hiç susmamak üzere Ezan-ı Muhammediye'yi duyurmuştu. Allah Resûlü (sas), Kâbe'nin avlusunda durmuş, kendisine gelen yüzlerce meseleye çözümler getirmeye başlamıştı. Bir anda Allah Resûlü (sas) yaşlı, beli bükülmüş, eli bastonlu bir ihtiyar hanımın kendine doğru geldiğini görmüştü. Hemen seslenmişti: **"Açın yolu, gelen hanıma yol verin."** Emir yerine getirilmiş, yollar açılmış, ihtiyar hanım adım adım Allah Resûlü'nün (sas) huzuruna gelmiş, Efendimiz sırtındaki cübbeyi çıkarıp yere sermiş ve bu hanımı yanına oturtmuş ve onunla sohbet etmeye başlamıştı. Allah Resûlü (sas) o kadar içten bu ihtiyar hanım ile sohbet ediyordu ki tüm sahâbe heyecanla kadının kimliğini merak etmeye başlamışlardı. Efendimiz (sas) zaman zaman gülüyor, zaman zaman duygulanıp ağlıyor, zaman zaman hiç konuşmadan bakışlarını maziye dikiyordu. Derken ihtiyar hanım bir müddet sonra gitmiş. Aişe validemiz büyük bir merak ile Efendimiz'in (sas) yanına gelmiş: *"Ya Resûlullah! Kimdi biraz önceki yaşlı hanım? Onunla neler konuşuyordunuz?"* diye sormuş. Allah Resûlü: **"Ey Hümeyram! Gelen Hatice'min arkadaşıydı; onunla Haticeli günleri zihnimizde canlandırdık"** demiştir.[17]Efendimiz (sas) isim vermiyor ama ihtimaldir ki gelen evliliklerine vesile olan Nefise bint Münye'dir.

O anda Aişe validemiz dayanamayacak ve diyecek ki: *"Ya Resûlullah! Nedir hep Hatice, Hatice deyip duruyorsun. Allah şimdi ondan daha hayırlısını ve gencini sana nasip etmişken sen yine de hep Hatice Hatice diyorsun."* Bir anda Efendimiz'in (sas) mübarek yüzünün rengi değişmiş, kızdığı zaman alnındaki mübarek damar şişerdi, yine şişmiş ve Aişe'nin şahsında Hatice'nin değerini âleme duyurmak adına şöyle demişti: **"Hayır vallahi! Allah Hatice'den daha hayırlısını bana nasip etmedi. Herkes beni yalanlarken o beni doğruladı. Herkes kapıları yüzüme kapatırken o kapısını bana açtı. Herkes beni ma-**

[15] Vâkıdî, *Kitabü'l-Meğazi*, II, 829; Belâzürî, *Ensâbü'l-Eşrâf*, I, 356.
[16] Halebî, *es-Siretü'l-Halebî*, III, 27.
[17] Şâmî, *Sübülü'l-Hüdâ*, XI, s. 178.

lından mahrum ederken o malı ile mülkü ile bu risalet davasını destekledi. Şimdi söyleyin onun gibisi var mı?"[18]

Vefa âbidesi vefalı eşi Hatice'yi işte yıllar sonra bile böyle bir vefa ile anıyordu. Aişe validemiz Efendimiz'in (sas) nazarında Hatice'nin kıymetini çok iyi anlamıştı ama yine de kıskanmadan da edemiyordu. Buhârî'de geçen bir rivayette bunu açıkça söylüyor ve diyordu ki: *"Onunla aynı zamanı paylaşmamama rağmen Hatice'yi kıskandığım kadar hiçbir kadını Efendimiz'den kıskanmadım. Çünkü Efendimiz Hatice'yi o kadar çok anıyordu ki bir an olsun onu unutmuyordu. Ne zaman evimizde bir koyun veya keçi kesilse hemen bir parçasını ayırır,* '**Bu pay Hatice'nin akrabalarının ve arkadaşlarınındır**' *der onlara gönderirdi. Bir gün dayanamadım; Efendimiz'e bu sevginin nedenini sordum. Efendimiz dedi ki:* **"Ey Aişe! Ben, en çok Hatice'yi seviyorum. Seven; sevdiklerinin sevdiğini de sever."** [19]

Vefayı vefa sultanından öğrenmeye devam ediyoruz: Efendimiz (sas) bir gün yolda yaşlı bir hanım gördü, onu görür görmez, o kadar sevindi ki hemen yanı başına oturttu; onunla sohbet etmeye başladı ve daha sonra da ona ikramlarda bulunarak, yolcu etti. Bu tabloyu izleyen sahâbe, meraklanmış, o hanımın kim olduğunu öğrenmek istemişlerdi. İçlerinden biri sormuş: *"Ya Resûlullah! Kimdi o hanım, sizi bu kadar sevindirdi?"* Efendimiz (sas) dedi ki: **"O Ümmü Züfer'dir. Mekke'de evimize gelir, Hatice'min saçlarını düzeltir, onu süslerdi."**[20]

Hz. Hatice'ye ait her hatıra Efendimiz'i (sas) böyle heyecanlandırıyor, yıllar önce Mekke'de evlerine gelip Hatice validemizin saçlarını düzelten bir hanım bile unutulmuyor, sevgilinin hatırına o da vefa sultanından ikram görüyordu.

Bir gün hücre-i saâdetin dışından biri içeriye girmek için izin istedi. O anda Allah Resûlü, Aişe'nin odasındaydı. Efendimiz (sas) dışarıdan izin isteyen sesi duyar duymaz, bir anda ayağa kalktı: **"Allah'ım! Bu izin isteyiş**

[18] Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned,* VI,117.
[19] Buhârî, *Menâkıbü'l-Ensâr,* 19,21.
[20] İbn Hacer, *el-İsâbe,* IV, 2696; İbn Esîr, *Usdü'l-Ğâbe,* VII, 322.

evimin sultam Hatice'nin izin isteyişidir. Muhakkak ki gelen Hatice'nin kız kardeşi Hâle'dir. Allah'ım! Ne olur gelen Hale olsun" dedi.[21]

Evet, gelen Hâle idi. Allah Resûlü (sas) aradan yıllar geçmesine rağmen Hatice'sinin izin isteyişini unutmamış, yıllar geçmesine rağmen hanımının hatırına kız kardeşine saygı ve hürmeti esirgememişti.

Müslim'de geçen bir rivayette Efendimiz (sas) Hz. Hatice'ye olan sevgisinin kaynağını, bizim üzerinde saatlerce tefekkür etmemiz gereken bir ifade ile dile getirir. Ne der biliyor musunuz: "**İnni kad ruziktü hubbeha/ Muhakkak ben onun yani Hatice'nin sevgisi ile rızıklandırıldım.**" [22] Hadi gelin bu sevgiyi anlayın, nasıl anlayacaksınız?

Allah Resûlü (sas) yirmi beş yıllık hayat arkadaşını, yar ve yardımcısını o günün insanına da bu günün insanına da elini semaya kaldırarak şöyle açıklayacaktı: "**Semanın en hayırlı hanımı İsa'nın annesi Meryem, yeryüzünün en hayırlı hanımı ise Hatice'dir.**" [23]

Yine Efendimiz (sas) bir gün: "**Hanımlar âleminin en hayırlıları şu dört hanımdır: İmrân'ın kızı Meryem, Huveylid'in kızı Hatice, Muhammed'in kızı Fâtıma ve Firavun'un hanımı Asiye**" [24]

Hz. Hatice validemizin değer ve kıymetinin ne olduğunu anlayabileceğimiz birkaç numune bunlar... Onun değer ve kıymetini ifade eden daha nice farklı rivayetler vardır. Hatice validemizin yaşadığı hayat tek kelime ile *"Peygamber evine nasıl sultan olunur?"* sorusunun cevabı niteliğindedir.

Üç Önemli Hadise

Hz. Hatice annemiz için açtığımız bu bahiste, ben sizleri, her okuyuşta; insanın hayranlığını arttıran: "Bu nasıl bir sevgi? Bu nasıl bir güven? Bu nasıl bir evlilik?" diye insanı sarsan bir tabloya sizleri götüreceğim. O tablonun

[21] Buhârî, *Menâkıbü'l-Ensâr*, 3,5; İbn Hacer, *el-İsâbe*, IV, 2652.
[22] Müslim, *Kitabü'l-Fezâil*, 75.
[23] Buhârî, *Ehâdisi'l-Enbiya*, 31.
[24] Buhârî, *Ehâdisi'l-Enbiya*, 27; Tirmizî, *Menâkıb*, 130

üzerinden bazı şeyleri gözden geçirip, sorgulamamıza yardımcı olması için, beraberce saâdet asrına gidecek, o tablonun içine dâhil olacak, o günden bugüne gelerek hayatlarımızın yeniden muhasebesini yapacağız inşallah...

Takvimler, nübüvvet öncesinin 5. yılını gösterdiğinde, yani Hz. Hatice validemiz 50, Efendimiz 35 yaşlarında iken yeryüzünün en kutlu yuvası üç önemli olaya şahit olacaktı. Bu olaylardan ilki; Fâtıma validemizin dünyaya teşrifi idi.[25] O günlere kadar o haneye Allah, Kasım'ı vermiş, Kasım daha bebekken vefat etmişti. Sonra Zeyneb, Rukiyye ve Ümmü Gülsüm gelmişlerdi. Şimdi ise Fâtıma gelecekti. Bu küçük bebek diğer ablalarından farklı idi, doğumu farklı, kendisi farklı, anne ve babasının ona duydukları muhabbet farklı idi. Bu farkı o gün için hiç kimse bilmiyordu. Gün gelecek Allah Resûlü (sas) diğer tüm çocuklarını birer birer kaybedecek, yalnızca Fâtıma'sı kalacak ve Fâtıma'sını Ali'sine vererek Nesl-i Muhammediyye bu kutsi ağaçtan devam edecektir. Fâtıma, Ehl-i Beyt olma şerefine nail olacak ve "**Her Peygamber'in nesli kendindendir, benim neslim ise Fâtıma'dandır.**" [26] müjdesinin sahibi olacaktı.

Bu yılın ikinci büyük olayı ise, Efendimiz'in (sas) Kâbe'nin yeniden inşası olayında Hacer-i Esved'in yerine konulması meselesinde yaptığı hakemlik olayıdır. Efendimiz (sas) otuz beş yaşlarında olgunluğun zirvelerine doğru tırmanırken, bir taraftan da emniyet ve güveninde en üst seviyelerine doğru çıkıyordu. O günler, Kâbe yılların verdiği olumsuz tesirlerle yer yer duvarlarında aşınmalar olmuş, şiddetli seller birçok yerinde tahriplere sebebiyet vermişti. Kâbe'nin hizmetinde bulunan Kureyş'in büyükleri toplanarak Kâbe'yi yıkıp yeniden yapma fikri üzerinde birleşirler. Her kavim kendi üzerine düşen sorumluluk ve büyük bir ibadet coşkusu ile bu inşa işinde yer alır. Kâbe'nin duvarlarının yeniden yapımı bitince ortaya ciddi bir sorun çıkar. Bu sorun herkesçe kutsallığı bilinen *Hacer-i Esved*'in kim tarafından yerine konacağı meselesidir. Bu iş oldukça şerefli bir işti ve hiçbir kabile böyle bir şereften mahrum kalmak istemiyordu. Herkes bu işin kendilerine ait olduklarını iddia ediyor, ortamı iyice geriyorlardı. Derken kılıçlar çekildi

[25] Muhammed Emin Yıldırım, *Hz. Peygamber'in (sas) Albümü*, s. 146, 147.
[26] Taberânî, *el-Mü'cemü'l-Kebîr*, 2630.

ve ortaya ciddi bir sorun çıktı. Taraflar birbirleri ile vuruşmaya hazırlanırlarken, Mekke'nin liderlerinden Velid b. Muğire şöyle bir teklifte bulundu: *"Ey Mekkeliler! Hayır için başlattığınız bu işi, şer bir şekilde kan ile bitirmeyin. Gelin, bu işi bir antlaşma ile çözelim. Şimdi Kâbe'nin avlusuna ilk girecek şahsı hakem olarak tayin edelim ve o şahsın vereceği hükme hepimiz razı olalım."* Bu teklif diğerlerince de makul karşılandı ve kılıçlar yeniden kınlarına konarak beklenilmeye başlandı. Biraz sonra uzaklardan biri belirdi. O, Ebû Talib'in yetimi, Hatice'nin efendisi Muhammed'den başkası değildi. Efendimiz (sas) o günlerde ticari bir maksatla Mekke'den çıkmış ve olanlardan habersiz bir şekilde, dönünce Kâbe'yi tavaf etmek için, oraya yönelmişti. Allah Resûlü, Kâbe'nin avlusuna girince tüm kabileler sevinç çığlıkları atmış ve şöyle bağrışmaya başlamışlardır: *"el-Eminu ertedeynahu/O Emindir ve biz o eminin her hükmüne rıza gösteririz."* Olay, Allah Resûlü'ne (sas) anlatılmış, Efendimiz müthiş bir fetanet ile hiç düşünmeden aklındaki çözümü uygulamaya koymak için harekete geçmişti. Efendimiz (sas) hemen: "**Bana büyükçe bir örtü getirin**" dedi. Bez gelince onu Kâbe'nin biraz uzağında yere serdi. Sonra mübarek elleri ile Hacer-i Esved'i aldı, o bezin tam ortasına koydu. O an Mekke'de ne kadar kabile varsa hepsinden birer temsilci çağırdı ve her birine o bezin bir parçasını tutturdu. Yavaş yavaş taşıttırarak konulacak yere getirdi. Sonra kendisi yeniden o taşı alarak öptü ve yerine koydu. Tüm kabileler verilen hükümden ve yapılan uygulamadan memnun olmuşlardı. Olay günlerce Mekke'de konuşuldu. Herkes Efendimiz'in (sas) bu fetanetini konuşuyor, O'na olan hayranlık gün geçtikçe artıyordu.[27] Hatice validemiz, Efendisinin bu meseledeki fetanetini duyunca: "İşte benim efendim bu" demiş, kendisini Muhammed ile evlenmesinden dolayı kınayan bazılarına "Şimdi anladınız mı beni ona hayran eden şeyin sebebini" demişti.[28]

Nübüvvet öncesi 5. yılın önemli üçüncü olayı ise bu kutlu yuvaya kazandırılan yeni bir çocuktu. Bu çocuk o gün için beş yaşlarında olan Ali'den başkası değildi. O yıllar, Ebû Talib oldukça yaşlanmış, çocukları ise artmıştı. Talib, Akîl, Cafer, Ali ve Ümmü Hani bu evin çocuklarıydı. Yaşlanan Ebû Talib, çocuklarına bakmakta zorlanıyordu. Vefalı yeğen Muhammed, amca-

[27] İbn Hişâm, *es-Sîre*, I, 209; İbn Sa'd, *Tabakât*, I, 146.

[28] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 82.

sının bu haline üzülüyor ve nasıl amcasına yardımcı olabileceğinin yollarını arıyordu. Bir gün diğer amcası Abbas'ın yanına gitti ve bu sorunun çözümü için neler yapabileceklerini konuşmaya başladılar. En sonunda amca-yeğen şuna karar verdiler: İkisi Ebû Talib'in birer çocuğunu alacak ve onların bakımlarını üstleneceklerdi. Efendimiz ile amcası Abbas, Ebû Talib'in evine gittiler ve bu düşüncelerini yaşlı Ebû Talib'e açtılar. Ebû Talib başta karşı çıksa da sonraları bu teklifin doğruluğuna inandı ve büyük oğlu Talib ile âmâ olan Akîl'i yanında bırakarak Cafer ile Ali'yi onlara verdi. Hz. Abbas, o gün için on beş yaşlarındaki Cafer'i aldı, Efendimiz (sas) ise beş yaşlarında ki Ali'yi aldı.[29] Efendimiz minik Ali'nin elinden tutup evine getirip, onu Hatice'nin şefkatli kollarına bırakacağı anda diyecekti ki: **"Ey Haticem! Ben öyle birini seçtim ki Allah onu benim için seçmiştir."** [30] O günden sonra Ali de Hatice validemizin terbiyesinde yetişecek, Hanımlar âleminin sultanı bir sultana daha annelik yapacak ve ileride velayet tahtının sultanı olacak Hz. Ali'nin eşsiz bir kahraman olması için elinden geleni yapacaktı.

Başlayan Yeni Süreç

O günler bu üç hadise olurken yeryüzünün bu en asil ve soylu yuvası birden bire farklı bir atmosfere bürünüyordu. O hane, kutlu bir yuva idi, Saâdetli mutlu bir ev idi; ama o günler yastığa baş konunca uykular kaçmaya başlamış, bir iç huzursuzluk, bir fırtınalı hal ortaya çıkmıştı. Peki, bunun sebebi neydi? Hatice validemiz ile Efendimiz'i (sas) üzen, uykusuz bırakan şeyler nelerdi? Hatice validemiz ve Efendimiz (sas) geceleri yastığa baş koydukları zaman varlık sancısı çekiyorlardı. İnsanlığın o günkü hallerine bakıp, üzülüyor, Allah'ın (cc) yanında tapılan cansız varlıklara verilen kutsiyetleri görünce âdeta yürekleri parçalanıyordu. Diri diri toprağa gömülen kız çocuklarına, câhiliyenin zifiri karanlığına mahkûm edilen mazlum ve muztazaf insanlarına üzülüyorlardı. Yani dertleri insanlıktı, dertleri semanın kapılarından gelmesi beklenen ilahî ikramlardı. Dertleri insanlığı kurtuluşa erdirecek olan mesajlar ve bu mesajları insanlığa ulaştıracak olan rehberdi. O

[29] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 82-83.
[30] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 83.

yastığa baş koyup bu sancıyı çekenler, bu iş için kendilerinin seçildiğinden habersizdiler. Ama seçen ilahî otorite nübüvvet kuşunun konacağı yuvayı çoktan belirlemişti. O günden sonra Efendimiz'de (sas) farklı bir ruh hali gelişti. Artık o yalnızlığı seven, rüyalar gören, o rüyalarda farklı mesajların muhatabı olan biri haline geliyordu.

Bu yıllardan sonra, yani Efendimiz (sas) otuz beş yaşını geçince yalnızlığı sever bir hale geldi ve yılın, o zamanki ismi ile *Ramad* olan *Ramazan* ayında Nur dağındaki, Hira mağarasına gitmeye başladı. Efendimiz'in (sas) Nur dağındaki bu mağarayı nasıl bulduğuna dair farklı rivayetler vardır. Ya çobanlık yaptığı yıllar bu mağarayı görmüştür ya da içlerinde dedesi Abdülmuttalib ve Hz. Ömer'in amcası Zeyd b. Amr b. Nüfeyl'inde bulunduğu Mekke'de ki haniflerin bazılarının gidip, geldiği bu mağarayı onlardan öğrenmiştir. [31] Kimden öğrendiyse Efendimiz (sas) bu mağaraya tam üç sene boyunca, yılın Ramazan ayında gidip, orada insanlardan uzak, Rabbine ise yakın bir halde kalmıştır. Yaş otuz sekiz olunca da bu hal onda daha ileri bir seviyeye çıktı. O günler, Efendimiz (sas) daha fazla insanlardan uzak kalmak istiyor, zihninde çakan şimşeklere, yüreğinden coşup gelen feryatlara bir çözüm bulmak istiyordu. Efendimiz (sas) bu çözümü nerede ve nasıl bulacağını bilmiyordu. [32]Ama sanki gidip geldiği Nur dağında bir şeyler olacaktı. Bu dağ Mekke'nin kuzeydoğusunda, Kâbe'ye 6-7 km uzaklıkta, yaklaşık 621 metre yüksekliğinde, çıkışı oldukça zor, taşlarla kaplı bir dağdı. Efendimiz (sas)bu dağın zirvesine yirmi metre kala, bir insanın ancak sığabildiği bu mağarada o fırtınalı günlerini geçiriyordu.

Varlık Sancısı ve Arayış

Yıllar sonra Müslümanlar merak edecek ve Aişe validemize Efendimiz'in (sas) Hira mağarasında kalırken ne yaptığını soracaklardı? Merak etmede haklılıkları da vardı. Çünkü o gün için daha vahiy gelmemiş, ibadet ve dualara ait gök sofrasından hiçbir şey inmemişti. Peki, Efendimiz (sas) o günler boyunca orada ne yapıyordu? Bunu Aişe validemiz de merak etmiş, o

[31] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 85, 86.
[32] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 86.

da Efendisine sormuş ve bazı şeyler dinlemişti. Bu dinlediklerinin bilgisi ile Aişe validemiz kendisine bu soruyu soranlara şöyle yanıt veriyordu: *"Efendimiz Hira'da tehannüs yapıyordu."* [33] Tehannüs ise *"Herhangi bir emire dayanmadan, kişinin kendi istediği ve belirlediği ölçüler içerisinde ibadet ve tefekkür etmesini"* ifade ediyordu. [34] Daha kısa ve öz bir ifade ile Efendimiz'in (sas) Hira'da yaptığı şey, tefekkürdü. Tefekkür; mü'min insanın olmazsa olmazı, iman nimetinin nuru, ilahî kelamın ithaf edildiği övülen ve beklenilen bir ameldi. Efendimiz (sas) de orada saatler ve günlerce tefekkür ediyor, varlık âlemini ve yaratılışı düşünüyor, neden var edildiği üzerinde kafa yoruyor, şirke bulaşmış insanlığın yeniden nasıl tevhid çizgisine kavuşturulabileceğinin yollarını düşünüyordu. Mahzun mahzun Kâbe'ye bakıyor, yürekten ah ah diye inliyor, atası İbrahim'in tevhid ile yoğurup düzelttiği Kâbe'nin üç yüz altmış cansız puta teslim edilmesini içerliyordu. Yani, Efendimiz (sas) anlamı "arayış"[35] demek olan Hira'da hakkı ve hakikati arıyordu. Efendimiz (sas) risalet görevine hazırlandığı bu dönemde ciddi sıkıntılarla karşılaşıyor, zorlanıyor ve bazen olayın ağırlığından dolayı çok farklı ruh halleri yaşıyordu. Bu zaman dilimi içerisinde, O'na bir anne şefkati ile merhamet edip, rahmet kanatlarının altına alacak biri gerekiyordu. Ama o öyle biri olmalıydı ki hem şefkat ve merhamette zirvelerde olsun hem de merhameti kendisine galebe çalıp Efendimiz'i (sas) aslî görevine hazırlandığı bu dönemde, O'nu bu süreçten alıkoymayarak, destek olabilsin... Bu dengeye dikkat edelim. İşte Hatice validemiz bu ikisini Efendimiz'e (sas) yapıyordu. Onun bu zorlu günlerdeki misyonu: "Neden Efendimiz (sas) ilk olarak kendinden on beş yaş büyük, dul ve çocuklu bir hanım ile evlendi?" sorusunun cevabı niteliğindeydi.

Hatice validemiz eşsiz bir şefkat ve merhamet ile Efendimiz'e (sas) yardımcı olmaya çalışıyor; ama asla merhamet duygularının düşüncesine yani aklına galebe çalmasına izin vermiyordu. O yalnızlığı sevmeye başlayan eşine karşı en ufak bir sitem etmiyor, kendi elleri ile O'na yiyecekler hazırlıyor, yolcu ediyor; arkasından da Meysere'yi başına bir iş gelmemesi için tedbi-

[33] Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, VI, 233; İbn Sa'd, *Tabakât*, I, 194.
[34] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 87.
[35] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 87.

ren takip etmesi için gönderiyordu. Hatice validemiz, Efendisinin ahlakına olan hayranlığı ile O'nun yanlış bir iş yapmayacağını biliyor; bu konuda O'na müthiş bir güven duyuyordu. Bunun içinde kendi kendine hep şunu telkin ediyordu: *"Ben Efendime yardımcı olmalıyım."* Evet, o hem yâr ve hem yardımcı idi. Bazen Efendimiz'in (sas) Hira'daki yolculuğu uzun sürünce, Hatice validemiz kendisi bizzat elleri ile hazırladığı yiyecekleri Efendi'sine götürmek için dağa doğru gidiyor ve şu an bile insanların çıkmakta zorlandığı Nur Dağı'na, elli beş yaşına ve doğurduğu sekiz çocuğuna rağmen çıkıyor, Efendi'sinin yanında oturuyor, konuşmaları ile O'nu rahatlatıyor, yüreğindeki fırtınaları dindirmeye çalışıyordu. Vakit geç olunca Efendimiz (sas) bazen onunla birlikte evine dönüyor, bazen de onu yolcu ettikten sonra yine o mağarada geceliyordu. Bazen de Efendimiz dağın zirvesinde Hatice'sinin kendine doğru geldiğini görünce, onu yormak istemiyor, kendisi dağın eteğine doğru iniyor, onu orada karşılıyor, orada saatlerce onunla sohbet ediyor ve bazen de orada onunla birlikte geceliyordu.[36] Bugün *İcabe Mescidi* diye isimlendirilen mescidin yeri Efendimiz (sas) ile Hatice validemizin buluştukları yerdir.[37]

Büyük Vuslat, Büyük Hadise

Günler böyle geçip giderken Efendimiz (sas) kırk yaşına merdiven dayamış, evinin sultanı olan Hz. Hatice ise elli beş yaşlarına ulaşmıştı. Vahyin nüzûlünün öncesindeki altı ay Efendimiz'in (sas) ruh hali daha da ağırlaşmış, oldukça farklı hikmet dolu rüyalar görmeye ve bazı olağanüstü olaylara şahit olmaya başlamıştı. Bu zor günlerinde Hatice'si yine O'na yardımcı oluyor, elinden geldiğince yüreğindeki sıkıntılara ortak olmaya çalışıyordu. Efendimiz de başından geçen her olayı gelip, Hatice'si ile paylaşıyordu. Çünkü Hatice validemiz, kendisini büyük bir dikkat ile dinliyor ve derdine derman olabilecek şeyler söyleyerek, O'na sabır telkin ediyordu. Bu zorlu günlerin birinde Efendimiz (sas), bir rüya görmüştü. Buhârî'nin bize naklettiğine göre; Efendimiz (sas) gördüğü rüyayı şöyle anlatmıştı: **"Evinin üstü-**

[36] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 88.
[37] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 89.

ne bir tahta çekilmiş, bu tahtanın tam ortasından bir delik açılmış, bu delikten aşağıya göz kamaştırıcı bir merdiven sarkıtılmıştı. Bu merdivenden hiç tanımadığı iki adam inmiş, yanına gelmiş, biri sağına biri soluna oturmuştu. Derken adamlar ameliyata benzer bir müdahalede bulunmuş, kaburga kemiklerini açmış, göğüs kafesindeki kalbine yönelmiş, kalbini çıkarmışlardı. Kalbini eline alan biri diğerine demişti ki: 'Bu salih adamın kalbi ne kadar da güzel ve temizmiş' sonra o kalbi yıkamışlar ve nihayetinde de tekrar kalbi yerine koymuş, bedenini kapatmış ve ortadan kaybolmuşlardı." [38]

Efendimiz (sas) bu rüyanın tesiri ile uyanmış ve soluğu Hatice'sinin yanında almıştı. Gördüğü rüyayı anlatmış ve **"Korkuyorum ey Haticem!"** demişti. Efendimiz korkuyordu, o ruh haline dayanmak mümkün değildi ve o da bir beşer olarak bu hallerden endişeleniyordu. .

Bu söylenenler karşısında Hatice validemiz tebessüm ediyor: *" Hayır ya Muhammed! Korkma, Allah senin için şer değil, hayır murad etmektedir"* diyordu. [39]Bu haller devam edip giderken, Efendimiz (sas) daha uzun Hira'da kalmaya başlamıştı.

Yıl miladî 610'du. Aylardan Ramazan, gecelerden Kadir gecesi idi. O gece çok farklı bir gece idi. Alem nefesini tutmuş yıllardır hasretlerini çektikleri buluşmayı bekliyorlardı. Semanın emini olan Cibril, arzın ve arşın emini olan Efendimiz (sas) ile buluşmaya, ağır bir söz ve görevi O'na ulaştırmaya geliyordu. En-Nûr olan Allah'ın mesajlarını getirerek, âlemi karanlıklardan aydınlığa taşımaya geliyordu. Cibril-i Emin, Muhammedü'l-Emin'e, en büyük emniyetin ve güvenin kaynağı olan ilahî vahyi O'na ulaştırmaya geliyordu. Beklenen an gelmiş, göğün bereketli sofrası insanoğlunun üzerine açılmış, Allah beşere tenezzül ederek, tekrar insanoğlu ile vahiy aracılığıyla konuşmaya başlamıştı.

[38] Buhârî, *Kitabu's-Salât*, 1.
[39] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 90, 91.

Nübüvvet Vazifesinin Ağırlığı

"Yaratan Rabbinin adıyla oku!
O, insanı bir damla alaktan (embriyodan) yarattı.
Oku! Rabbin sonsuz kerem sahibidir.
O Rab ki kalemle yazmayı öğretti.
İnsana bilmediği şeyleri öğretti." [40]

Efendimiz (sas) vahyin bu ilk sözleri altında ezilmiş, ter içinde kalmış, ne yapacağını şaşırmış, bu ağır ve zor görevin altında bir beşer olarak sıkıntıların en büyüğünü yaşamaya başlamıştı. Zorlukla kendini mağaranın dışına atmış ve aşağıya doğru inmeye başlamıştı. Yürüdükçe daha da zorlanıyor, gaibten bazı sesler duyuyor; taşın, ağacın, toprağın yani tüm varlığın dilinden: *"es-Selamu aleyke ya Resûlullah!/Sana selam olsun ey Allah'ın elçisi!"* nidalarını işitiyordu.[41]

Artık o Ebû Talib'in yetimi değil, Muhammed b. Abdullah değil, Allah'ın âleme seçip gönderdiği son elçi idi. O artık Resûlullah idi. O artık Nebiullah idi. Efendimiz (sas) zorlukla Hira'dan aşağıya indi. Bu ruh hali ile nereye gitmeli, kimden bu haline dair bilgiler almalıydı. Kim onu teskin edip, yardımcı olabilirdi. Efendimiz'in (sas) önünde gidebileceği dört adres/mekân vardı:

Birincisi Amcası Ebû Talib'e gidebilirdi. Çünkü o yaşlı ve tecrübeli bir adamdı. Gün görmüş, saçı başı ağarmış, binlerce olaya şahit olmuş ve müthiş bir dirâyet ile nelerle karşılaşmışsa hepsini çözüme kavuşturmuştu. O yaşma kadar da amcası hep kendisine yardımcı olmuş, her zaman elinden gelen yardımı yeğeninden esirgememişti. Bunun için Efendimiz (sas) ona gidebilir, başından geçenleri ona anlatabilirdi.

İkinci adres olarak dostu, sırdaşı Ebû Bekir'e gidebilirdi. Ebû Bekir, Efendimiz'den (sas) iki yaş küçüktü; ama çok kabiliyetli birisi idi. Birçok

[40] A'lâk 96/1-5.
[41] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 92.

alanda ilim sahibi idi; özellikle neseb ilmine oldukça vakıftı.[42] Ama hepsinden öte o müthiş bir dost ve sırdaştı. Efendimiz (sas) ona gidebilir, başından geçenleri onunla paylaşabilir, derdine derman olabilecek şeyleri onun yanında arayabilirdi.

Üçüncü adres olarak Mekke'nin en büyük ve en bilgili bir ilim adamı olan Varaka b. Nevfel'e gidebilirdi. O bir ayaklı kütüphane idi. Geçmiş tüm ilahî kitaplara vakıf, oldukça akıllı ve tecrübeli biri idi. Ona gidebilir başından geçenleri ona anlatabilir, onun söyledikleri ile kendine bir yol haritası belirleyebilirdi.

Dördüncü ve son durak olarak hanımı, yoldaşı ve sırdaşı Hatice'sine gidebilirdi. Yüreğindeki fırtınaları, Hatice'nin limanında dindirebilirdi. Efendimiz diğer üç adresi geçerek, doğrudan Hatice'sine gelmeyi tercih etti. Neden mi? Çünkü Hz. Hatice bir eş olarak efendisine on beş senelik evliliği boyunca sırdaş ve yoldaş olacağına dair güven vermişti. Bir iş ile karşılaşınca ortalığı velveleye vermemiş, meseleyi sonuna kadar dinlemiş ve en makul tavır ne ise, onunla eşine hem yardımcı olmuş hem de yüreğindeki fırtınaların dinmesini sağlamıştı. Böyle bir güven, Efendimiz'i (sas) en zor anında başka bir yere değil, Hatice'sinin kapısına getirmişti.

Hatice Limanı

Efendimiz (sas) titriyor, soğuk soğuk terliyordu. Zorlukla eve ulaşmış ve Hatice'sine ancak: **"Zemmilunî... Zemmilumî/ Beni örtün... Beni örtün..."** diyebilmişti. Başını Hatice'sinin dizine koymuş ve saatlerce konuşmadan beklemiş, Hatice validemiz ise tek kelime etmeden, Efendi'sinin kendisine gelmesini beklemişti. Derken Efendimiz (sas) biraz olsun olayın şokunu üzerinden atmış ve başından geçenleri Hatice'sine bir bir anlatmıştı. Hatice validemiz nefesini tutmuş, gözlerini Efendi'sinin gözlerine kilitlemiş, o mübarek dudaklardan çıkan kelimeleri zihnine kaydetmeye başlamıştı. Efendimiz'in (sas) sözü bitince konuşma sırası evin sultanına gelmişti. Ne demişti; Hz. Hatice sizce? Acaba bazılarının yaptığı gibi eşinin başından ge-

[42] İbn Hacer, *el-İsâbe*, II, 1088.

çen zorlu bir olayı basite almış, umursamamış, hâşâ onun her zamanki hali deyip kestirip atmış mıydı? Yoksa basit sözlerle "geçer geçer" deyip meseleyi kapatmak mı istemişti. Yoksa bağırıp çağırmaya mı başlamıştı!? Hayır, hiçbiri değil...

O, hanımlar âleminin sultanıdır. Sultana ancak sultanlık yakışır. Hz. Hatice orada tarihe geçecek çok önemli sözler söyleyecektir. Öncelikle dedi ki: *"Asla endişelenme Ey Efendim! Allah seni kesinlikle zayi etmeyecektir."* Sözün başında Efendimiz'in (sas) yüreğindeki fırtınaları dindirme adına böyle bir cümle gerekliydi. Hatice validemiz de bu söz ile başladı konuşmasına ve devamında melekleri bile hayran bırakacak şu kısa; ama Muhammedî ahlakı alemlere duyuracak cümleleri sıraladı:*"Sen akrabalarını koruyup, gözetirsin. Düşkünlerin elinden tutarsın. İhtiyacı olanların ihtiyaçlarını karşılarsın. Misafirlerine her türlü ikramı yaparsın. Hakkın yanında yer alır, hakkın ikamesi için çalışırsın."*[43]

Bu kısa; ama tarihî cümleler Hatice validemizin Hz. Muhammed'i (sas) nasıl doğru ve kamil olarak tanıdığının en büyük örneğidir. Burada Hatice validemizin büyüklüğünü, olgunluğunu ve metanetini görüyoruz. Ama çok önemli bir nokta var ki o da şudur: On beş sene aynı yastığı paylaştığı, her haline ve her durumuna şahit olduğu eşini tanıtırken lisanında böyle cümlelerin dökülmesi de oldukça manidardır.

Bir an kendimizi şöyle bir bu tablonun içerisine dâhil edelim: Başımıza zor bir durum gelse bizler bu zorluğu ilk olarak evlerimizdeki hanımlarımız ile mi paylaşırız? Yoksa en son mu onu haberdar ederiz? Ya da biz sorunlarımızı evimizin hanımı ile paylaştığımızda Haticevari bir metanet ile mi karşılaşırız yoksa ortalığın bir anda büyük bir velveleye dönüştüğüne mi şahit oluruz. Söylediğimize, söyleyeceğimize bin pişman olup, niye söyledim ki diye kendimizi kınamaya mı başlarız? Ya da biri bizi eşimize sorsa, kaçımızın beyi/hanımı biraz önce Hatice'nin lisanından duyduğumuz o yüce ahlaka dair hususiyetleri sıralar.

[43] Buhârî, *Bed'i'l-Vahy,* 3; İbn Sa'd, *Tabakât,* I, 195.

İşte böyle nübüvvet tacı, ancak özünde ve sözünde temiz olan bir yuvaya yakışır, ancak böyle bir eve layık görülürdü, zaten de öyle oldu. Doğrudur, nübüvvet görevi *hatemen nebiyyîn/ peygamberlerin sonuncusu* olan Efendimiz (sas) ile mühürlenip sona erdi. Ama risaletin mesajının duyurulması noktasında Hz. Muhammed'e (sas) gönül verdiğini iddia edenler; bu konuda büyük bir mesuliyet altındadırlar. O mesuliyet de şudur ki: Risaletin mesajlarını başkalarına duyurmaya çalışanlar, acaba ne kadar bu temsiliyet görevinin hakkını yerine getirmektedirler. Unutulmaması gereken bir hakikat var ki tüm Müslümanlar tebliğ görevi ile mükelleftirler; ancak tebliğ, hakkıyla temsil etmekle gerçekleşir. Temsiliyetin hakkını ödeyemeyenler, nasıl tebliğ edebilirler ki? Rabbim, hepimize bu aziz dini önce temsil edebilmeyi, sonra hakkı ile tebliğ edebilmeyi nasip eylesin. (amin)

Haticem Hep Benim Yüzümden!

Bu bahsin sonununda sizi yine bir Mekke'ye götürmek istiyorum. Müslümanlar, Şib-i Ebî Talib muhasarasından çıkmalarının üzerinden daha bir ay geçmemişti; takvimler Nübüvvetin 10. yılını gösteriyordu. O günler, Hz. Peygamber elli, Hatice'si ise altmış beş yaşlarındadır. Bu yıl siyer tarihine *Hüzün Yılı* olarak geçecekti. Çünkü bu yıl Allah Resûlü (sas) iki hamisini/ koruyucusunu ve sahibini yitirecekti. Önce o gün için seksen beş yaşlarında olan Amca Ebû Talib yatağa düştü. Hastalığı gün geçtikçe ağırlaştı ve birkaç gün sonra vefat etti. [44]

Efendimiz (sas) yüreğindeki o acı ile hayat arkadaşı anneler annesi Hatice'nin yanına oturdu. Hz. Hatice'nin hastalığı üç gün sürecekti. Efendimiz (sas) bu üç gün boyunca hayat arkadaşının yanından bir an olsun ayrılmayacaktı. En son gündü, Efendimiz (sas) Hatice'nin başucunda durmuş gözyaşları mübarek gözlerinden akıyordu. Hatice validemiz, Ebû Talib'in vefat ettiğini duymuştu. O hasta halinde yine Efendi'sini rahatlatmaya çalışıyordu. Efendimiz (sas) ise göz yaşlarına engel olamıyor, ağlıyordu; amcasına ağlıyordu, Haticesi'ne ağlıyordu. Bir aralık Efendimiz (sas) evlendikleri ilk günleri hatırladı. Yeğen Hâkim'in onlara aldığı evi, o evin güzelliğini hatır-

[44] Belâzürî, *Ensâbü'l-Eşrâf*, I, 236; İbn Esîr, *el-Kâmil*, II, 90.

ladı. Şimdi ise Hatice'si çadırı andıran bir evde hayata veda etmeye hazırlanıyordu. Hatice'sinin ellerini tuttu: **"Benim yüzümden, Ey Haticem, Hep benim yüzümden bunca sıkıntının muhatabı oldun. Sen bu hallerin daha iyilerine layık iken, ben sana rahat ettiremedim"** dedi.[45]

Efendimiz (sas) öyle ağlıyordu ki hıçkırıkları odanın dışında duyuluyordu. Evin diğer sakinleri birer birer odaya geldiler. Kızları Ümmü Gülsüm, o gün için on dört- on beş yaşlarında olan Fâtıma, daha üç gün önce babası Ebû Talib'i yitirmiş Ali ve diğerleri... Hatice, Efendisini teskin etmeye çalışıyor: *"Hayır Ey Efendim! Allah benim için en güzelini nasip etmiş ve ben bu halimden hiçbir zaman sıkıntı duymadım"* diyecektir. [46]

Sonra da gözlerini Efendisinin üzerine dikecek, ben gidiyorum, ey gönlümün sultanı diyerek gözlerini bu dünyaya kapatacaktı. Evet; dünyaya erken gelmişti Hz. Hatice, yine Muhammed'inden (sas) erken bu dünyaya veda ediyordu. Hatice; erken doğan kız demekti.[47] O, Efendimiz'den (sas) on beş yıl erken doğacak, o günün karanlık dünyasını Muhammed'i için hazırlayacak, aydınlatacaktı. O, herkesten daha önce iman dairesine girecek, herkesten önce malını, servetini İslâm uğruna harcayacak, herkesten önce Hz. Peygamber'in arkasında namaza duracaktı. Şimdi de herkesten önce, yoluna baş koyduğu eşi ve rehberi Muhammed'inden önce İslâm'ın gül devrini görmeden bu âleme elveda diyecekti. Arkada Muhammed'i (sas) boynu bükük olarak bırakarak...

Efendimiz (sas) âdeta gözyaşları ile Hatice'sini yıkamıştı ve o gün için *Hacun* diye anılan, bugün *ise Cennetü'l-Mualla* diye bilinen Kâbe'ye 2 km. uzaklıktaki kabristanlığa defnetmişti. Efendimiz (sas) bizzat kendisi yirmi beş yıllık hayat arkadaşını öteki âleme yolcu etmiş, o gün için cenaze namazı daha emredilmediği için cenaze namazı kılmadan, dualarla yolcu etmişti.[48]

[45] Heysemî, *Mecmau'z-Zevâid*, 9/218.
[46] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 131.
[47] Muhammed Emin Yıldırım, *Hz. Peygamber'in (sas) Albümü*, s. 100.
[48] Muhammed Emin Yıldırım, *Risalet Davasının Annesi Hz. Hatice*, s. 131, 132.

Allah, Hatice anamızdan milyonlarca kez razı olsun. Ona selam olsun, onun yolunda yürümeye çalışanlara selam olsun. Onun ruhunu diriltmeye çalışanlara selam olsun.

HZ. HATİCE'NİN HAYATINDAN MESAJLAR

- Zaman ve mekân her ne kadar iffet perdesini aralayıp, edebi ve hayâyı hayatın dışına itse de sen çağın Hatice'si ol ki tahire kalıp, tahir olan biri ile yastığını birleştirebilesin.
- Muhabbet, evliliğin en önemli azığı ve işin olmazsa olmazıdır; bundan dolayı onu her daim canlı tutmalısın; böyle yap ki gerçek manada sevdiğin için sevilebilesin.
- Vefa, unutmamak, unutturmamaktır. Vefa, sevmek, sevdiğinin sevdiklerini de sevmektir. Vefa, bir ömür sevdiğinin yolundan yürümektir. Öyleyse menfaati değil, merhameti işin temeli olarak edin ki vefalı olabilesin, vefalı kalabilesin.
- Eşine karşı güven duyman, onun da sana karşı güven duymasını sağlayacaktır. Eşine ve yaptığı işine saygılı ol, güven duy, alakalı ol; böyle davran ki başa bir şey geldiğinde ilk gelinen liman sen olabilesin.
- Hatice gibi hanımlar bekleyen erkekler, Muhammedî ahlakı kuşanmış erkekler bekleyen hanımlar, bu iş beklemekle olmaz; yaşamakla olur; yaşa ki bulabilesin.